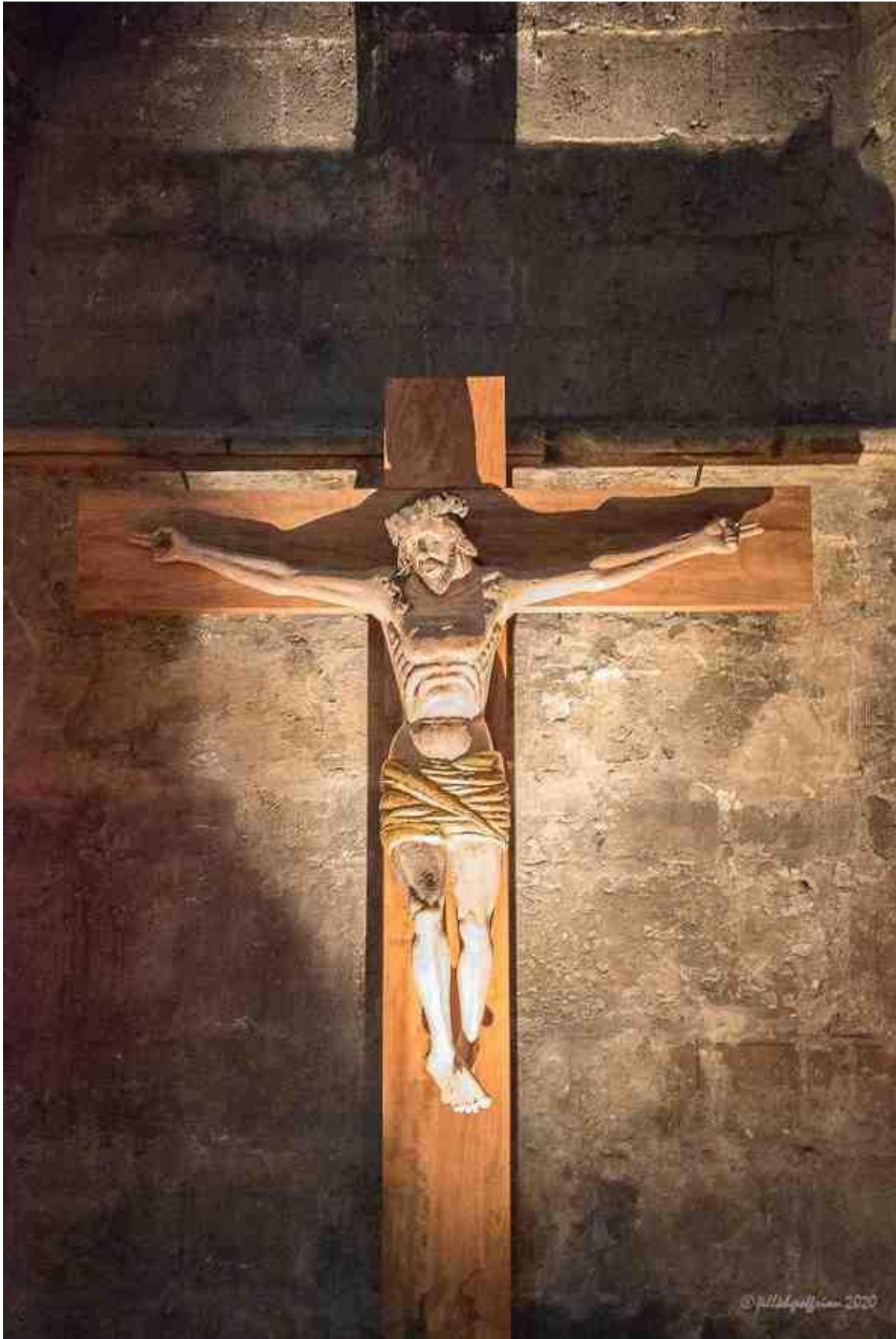

Biatak 4: Khrih temhinnak i hrawm ding in i ruahchan. Khrih sunparnak i hrawm ding in i ruahchan.

Vawleicung hmun tampi ah Khrihfa hna cu an zumhnaq ruang ah harnak an tong. A nem deuh a tong na, a faak deuh a tong na an si. Zatlangbu chung ah hnon le pheo a tongmi zong an tampi. Zeimawcaan ah cun, faakpi in doh an tong: an si lo ning in sual an puh hna; an huat hna; an ral hna; pum ningcang lo in tuahnak (abuse) phun tampi an tong i thah tiang zong an tong. Cu bantuk temhin cu aho hmanh nih kan duhmi a si lo. Asinain, chan khat hnu chan khat Khrihfa pawl an sining zoh tik ah, Khrih temhinnak i hrawm cu caanþa (privilege) bantuk in an rak ruah zungzal mi a si. Temhinnak (suffering) hi an rak i ruahchan chih mi hrimhrim a si ko.

Asinain, kan ca ah thawngþa cu hi hi a si: Khrih temhinnak kan i hrawm bantuk in a sunparnak zong kan i hrawm ve lai.

Biatak 4: Khrih temhinnak i hrawm ding in i ruahchan. Khrih sunparnak i hrawm ding in i ruahchan. (Rom 8:14-18, 29-30; Fili 2:5-8; Luk 22:42-44; Heb 5:7; 12:1-2)

Pathian fale hna cu Khrih temhinnak an i hrawm

Baibal chung ah hin, harnak va ing uh (asiloah) Khrih temhinnak va i hrawm uh, ti fialnak (command) a um lo. Zumhtlak in Jesuh Khrih a zultu hna nih cun harnak in ding hi kan i ruahchan chih ding a si, ti tu hi Paul tepawl an dirhmun cu a si. Tahchunhnaq ah, Rom khuami hna sin ah hi ti hin a þial:

*Pathian Thlarau nih a hruaimi hna cu Pathian fale an si...
Kannih cu Pathian rocotu kan si, Khrih roco-hawi kan si;
zeicahtiah Khrih temhinnak kha kan i hrawm ahcun
a sunparnak zong kan i hrawm ve lai.*

(Rom 8:14, 17)

Filipi khuami hna sin ah Jesuh i zohchunh ding (role-model) a sinak zong hi ti hin a þial:

*Nan lungput cu Khrih nih a rak ngeihmi lungput kha si seh:
Pathian sinak kha a ngeih zungzalmi a si ko nain
hramhram in Pathian tluk si awk kha cuh awk ah a rel lo.
Amah lungtho te tu in cu vialte cu a hlawt dih i sal sinak tu kha aa lak;
Minung bantuk ah a cang i minung mui in a lang;
Mi toi ah aa dor i nawlngaihnaq lam kha thih tiang in a zulh—
vailam cung thihnaq hmanh kha.*

(Filipi 2:5-8)

Hi Cathiang nih hin temhinnak va kawl kha a kan fialmi a si lo. Jesuh zulh ding i a kan auhnak tu a si. Amah cung zumhtlak kan sinak nih harnak aa sawm chih. Zei ruang ah? “Pathian, nangmah duh bang si ko seh,” kan ti tik ah, a man a um (*there is often a cost*). “Tukforhnaq, kal ko,” kan ti tik ah, kanmah duhmi kan tloqh. Thianhlimnaq le nunthiannaq kan i thim tik ah, nuamhnaq le hnaqamnaq ah kan hman tawn mi thil hna nih an kan kaltaaq.

Khrih le a thawngṭha ca i kan i pek tik ah, pumpak in siseh, kan chungkhar in siseh, thawi (sacrifice) a haumi a um. Khrih chung i fek tein kan dir tik ah, zumlotu hna sin in ralnak, hnonnak, pheonak le cu nak in a faak deuh mi a dangdang zong kan ton a hau.

Jesuh nih vailamtung a put lio (Chartres Cathedral, France)

Pathian duhnak ca i i pek man (the costs) cu Jesuh nih fiang tein a hngalh. Cu ruang ah, “zultu si man” kha fiang tein a chimh hna:

*“Ahohmanh nih zultu nan ka duh ahcun
mah zawnruahnak kha nan ngol lai i
nifate in nan vailam kha nan i put lai i nan ka zultu lai.
Zeicahthiah mah himnak lawng a ruatmi cu a nunnak kha a sung lai
sihmanhsehlaw keimah ruang ah a nunnak a sungmi cu
khamhnak kha a hmu lai...” tiah a ti.
(Luk 9:23-24)*

Zultu hmasa hna bantuk in Jerusalem lei kalnak lam ah Jesuh cu kan zul kho lo i; vailamcung ah amah he kan thi ṭi kho lo. Jesuh zong nih cu cu a kan halmi a si lo. Nunnak a phanhpitu lam cung ah amah zultu tu hi a kan halmi cu a si. Vawlei thil tlaihchan in kanmah nun nuamhnak lam lawng kan zultu tawnmi kha hlawt in kan nunnak laifang ah amah tu chia i amah le a thawngṭha ca ah i pumpek ding in a kan cawnpiak. Cu a kan kawhnak chung ah temhinnak aa tel zong kha cohlan khawh ding a kan cawnpiak. Cu ti Khrih ca ah kan nunnak a sungnak (losing) in khamhnak cu kan hmuh lai.

Gethsemane Dum chung ah Jesuh thla a cam lio (Chartres Cathedral, France)

Gethsemane Dum chung ah Jesuh cu hi ti hin thla a cam:

*“Ka Pa, na hna a tlak ahcun hi hrai hi ka thial piak ko.
Sihmanhsehlaw keimah nawl si loin nangmah nawl si ko seh” tiah a ti.
(Vancung in vancungmi pakhat a sin ah a rung lang i a rung hnemh.
Lungthin fak ngaingai in fak chinchin in thla a cam i
a thlan cu vawlei ah thi dor bantuk in a tla.)*

(Luk 22:42-44)

Cu thlacamnak kong cu Hebru Cakuat a thialtu nih hi ti hin a fianter:

*Vawlei cung a um lio ah, Jesuh nih thihnak in a khamh khotu
Pahtian sin ah aihramnak le mitthli he thlacamnak le nawlnak kha a tuah.
Amah cu a lung a nem mi le Pathian sin ah aa pe mi a si caah Pathian nih a theih.*

(Hebru 5:7)

A sullam zeidah a si? Zei tin dah Hebru Cakuat a tialtu nih, Jesuh thlacamnak cu Pathian nih a theihpiak, a ti khawh? Kan hngalh dih bantuk in, Gethsemene Dum chung in a chuah suimilam zeimawzat hnu ah vailamcung ah an thah. A Pa Pathian nih thihnak chung in a khamh lo; a tlawm bik ah, hremnak le fahnak chung in a khamh lo. Phun dang in chim ah cun, vawlei minung hna lak ah zumhnak in a khatmi, zumhawktlak bik cem a si i Pathian Fapa zong a si mi Jesuh kha luat duh ah faak pi in thla a rak cam nain, fahnak le thihnak in luatter a rak si lo. Zei ruang ah?

Luatter a rak si lonak a ruang cu, luatter kha Pathian duhnak a rak si lo caah a si ko. Vawlei khamhnak ding ah a Fapa thih ding kha Pathian nih a rak i thim cangmi a si. Temhinnak chung in Jesuh luatter nak in vawlei khamh kha Pathian ca ah a biapi deuhmi a rak si.

Jesuh nih a Pa nawl a ngaih caah kha temhinnak lam kha a rak cohlan i a rak zulh. Pathian duhnak ah khan a rak i pe. Kha te kha “Pathian nih a theihpiakmi” cu a si. Hneksaknak caanhar chung a um lio ah, Pathian nih a kawhauhnak a tlamtlinh khawh nakhnga a herhmi kha Pathian nih a pek. A thlacamnak kha a lak a rak si lo. Harnak chung in luatter ding a thlacamnak cu a let lo, nain cu harnak ton khawhnak thazaang tu a pek.

A sunparnak kan i hrawm lai

Vawlei nunnak a dih tik le kan harnak vialte zong a dih tik ah, Pathian khamhnak tling cu Khrih he kan co te lai. Pathian Thlarau nih a hruaimi a fale taktak kan si bantuk in, cu caan cu sunparnak kan co caan a si lai. Paul nih a chim cang:

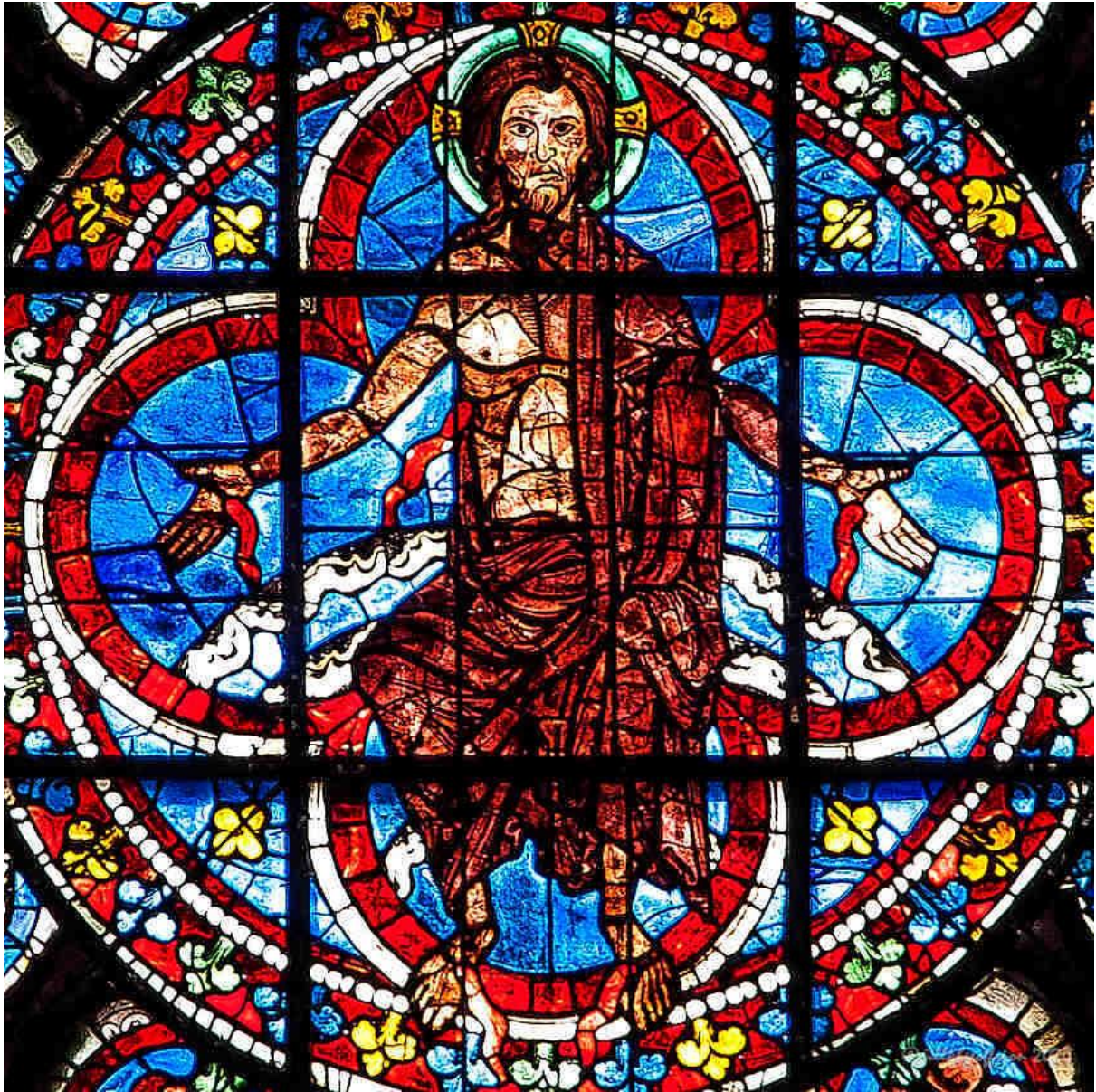
*Atu caan i kan in mi temhinnak hi cu hmailei i
kan sin i phuan a si te lai mi sunparnak he cun
tahchunh awktlak ah ka rel lo.*

(Rom 8:18)

Cu sunparnak cu kan phutmi a si lo i kanmah tein kan i pek khawhmi zong a si lo. Kan sunparnak cu kan chung ah Pathian nih a sunparnak a phuanmi chungchuak a si lai. Pathian nih a vel thawng in a fale ah a kan ser. Jesuh Khrih zumh khawhnak zong a kan pek. Nifatin vailam i put khawhnak zong a kan pek. A Thlarau nih a kan cawnpiak, thawnnak a kan pek i, a kan hruai. A vel thawng thiamthiam in, Pathian le Jesuh sin ah, “na duh bantuk in si ko seh,” ti khawhnak a kan pek i Khrih fahnak le temhinnak i hrawm khawh thawnnak zong kan ngei. Kan chung ah rian a tuannak thawng in, Pa, Fapa le Thiang Thlarau cu sunparnak pek an si i, cu sunparnak cu kannih zong nih kan co ve. Cucaah, Paul nih cun hi ti hin a ti:

*Pathian nih a thim ciami hna cu a Fapa bantuk kha an si naklai,
a dang tein a thleidan hna, cu cu unau rual tapi lak ah
a Fapa cu an upa bik a si nakhnga ca ah a si.
Cucaah a thleidanmi hna cu Pathian nih a kawh hna i
a kawhmi hna cu Amah he khan a remter hna;
cun amah he a remtermi hna cu a sunparnak zong kha a hrawmh hna.*

(Rom 8:29-30)

Thlarau Thazaang

Chartres Biakinn thlalangawng pakhat cung ah vancungkhua biaceih-bawi ðhutdan cung i Jesuh Khrih a ðhut lio zuk an suai. Cu cu kan zoh ah zeidah kan hmuh? Bawithutdan cung i a ðhumi pum (sunparnak pek cangmi pum) cu zeidah a lawh? Ðha tein zoh ahcun, thir in an kenhchihnak a kut hma, feizum in an chunhnak a hnak awng le an tuknak hma vialte chung in thi a luan cuahmah khi hmuh khawh a si. Khrih thletmi thisen nih vawlei sualnak a khuh, ti mi hi tling te in kan fiang kho lo men lai. Nain, a fiangmi cu: sualphawt ding bak kan si ko, nain ngaihthiam kan si lai. Dantatnak kan i ruahchan ko, nain kan biaceihthu nih amah le amah aa thawimi Khamhtu dirhmun (as a self-sacrificing Savior) in a kan don lai.

A cung hmanthlak khi tha tein zoh rih hmanh. Jesuh nih a zapei a samh khi na hmuh lai. Vancungkhua ah an don te lainak langhter duhnak a si. Aa hliamkhuainak hma nih na sualnak man a pek cangnak a langhter. Pa Pathian nih dawt tukmi na si. A sunglawi tuk mi a Fapa Jesuh Khrih muisam keng chin lengmang ding in an sersiam. Pathian fa taktak na si i, atu ah hin na chung ah Thiang Thlarau rian a tuan lio ko; amah nih cun an hruai lai, lam an hmuhsak lai, caanhar chung na um lio ah an hnemh lai i thazaang an pek lai. Cu ti cun, ni khatkhat ah vancungkhua na phanh tik ah cun Khrih sunparnak kha na hrawm te lai.

Aho hmanh nih zumhnak ruang ah temhin cu kan duh lo. Sihmanhsehlaw, zumhtlak tein Jesuh zuluh ruang ah temhin ding a si ahcun, nang ze lam dah na thim lai? Jesuh cu lam le biatak le nunnak a si. Amah cu na Bawipa le na Khamhtu a si. Hebru Cakuat a tialtu forhfialnak bia hi ruat than hmanh:

Hi tluk in vanrang zat in a tam mi tehte bu nih khan kannih cu an kan kulh. Cuaah cun lam a kan dawntu thil pohpoh le kan tlaihchan pengmi sualnak vialte kha hlaw hna u sih law kan hmai i chiahmi tlikzuamnak ah khan i zuam u sih. Jesuh kha fek tein i zoh chih u sih, amah cung ah cun kan zumhnak cu a hramthok in a dongh tiang a um. Hmailei lunglawmhnak aa ruachanmi ruang ah khan vailam cung i thih ningzahnak cu zehmanh ah a rel lo i atu cu Pathian bawithutdan orhlei kam ah khan a hung thu cang.

(Hebru 12:1-2)

Ṭihnak le temhinnak na ton khawh nakhnga, zumhnak le zumhtlaksinak lam na zuluh zungzal khawh nakhnga le, na nunnak ca ah Pathian nih a'n duh piakmi a tlin khawh nakhnga, Pathian nih na herhmi vel le thazaang in pe ko seh.